

List izhaja vsak petek

in velja s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 sold., za četrt leta 80 sold.— Za ude nar. - polit. društva „GORICA“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. v tiskarni.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravištvu v nunskih ulicah v tiskarno Karol Mailling-ovo. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 sold., če trikrat, 15 soldov.

Vojska in mir.

A.— Kadar se Bismark pripravlja na vojsko, skuša na vso moč prikriti svoje oboroževanje zato, da nasprotnika nagloma popade. V ta namen zatrobi v svojih časniki, katerih ima na kupe podkupljenih povsod, da ta ali ta kralj nabira vojsko. Kratkovidneži, ki verujejo vsakemu sleparju, mislijo, da to je res, in ne govore o drugem, ko o nevarnosti, ki žuga od tega in tega kralja.

Med tem pa Bismark prav mirno doma vojaštvo množi, orožje brusi, denarnice polni in bojne načrte izdeluje. Tako je tudi letos že dvakrat raztrosil, da Francozi iščejo prepira, dasiravno ne pozna Evropa večega nemirneža, kakor je on. Vsemu svetu je znano, da Francozi bodo hoteli imeti povrnjeno vse, kar so jim Nemci l. 1870 izsilili. Ali tudi to je znano, da Francija se čuti še prešibko, in da noče vojske, dokler se jej popolnoma ne zacelijo najzadnje rane. Bismarku pa se zdi nevarno čakati, do tistega časa, zato draži Francoze neprenehoma, da bi jih zapeljal v vojsko zdaj, ko so še slabotni; vendar se modro izogibajo vsem skušnjavam, dasiravno jim dé to jako hudo.

Iz Francije se je železni mož obrnil v Belgijo ter je tam mreže stegoval, da bi vjel tolst plen ali vsaj pokornega zaveznika. Pa tudi tu ni imel sreče, osramoten se je moral umakniti; njegovim nasvetom nihče ne veruje, vsakdo se boji, da bi ga ne spekel. Ko vidi siloviti človek, da tako ne gre,

začel se je zdaj prilizovati; njegovi zvesti časniki razglašajo po svetu, da letos se zberejo ruski, pruski in naš cesar, da sklenejo večni mir (to je: mir, dokler ne bo vojske.) A ubogi mogotec tudi s tem ne more slepiti, ker tako je že večkrat govoril in cesarji so se že večkrat shajali, in vendar nam ni manjkalo vojsk.

Kakor zdaj reči stojijo v Evropi, ni nič upati, da bi se mir ohranil, ker pravica se preganja; ali reči se ne more, kedaj se boj vname. Na Turškem kristijani veliko trpijo, preganjajo jih kakor neumno živino; objokani prosijo Boga, naj jim pošlje našega cesarja, da jih reši. Ko ne bodo mogli ubogi Bosnjaki in Hercegovinci turškega jarma nikakor več prenašati, bodo prisiljeni sami si pomagati; njihov upor bo kamenič, ki popelje cel plaz za seboj.

V Nemčiji bo v kratkem katoličanom prepovedano krompir kuhati brez državnega dovoljenja. Bismark je mislil, da, kakor so liberalci brez značaja, ki mu za denar služijo, tako se ga tudi katoličani ustrašijo, ko nad njimi zareži. A sivi volk se je prevaril; katoličani hočejo zvesti ostati Bogu bolj, ko Bismarku, ki si prilastuje božjo oblast nad vestjo, nad vero, nad cerkvijo, nad škofi, nad papežem, nad vsem. Njegovo krutost sami protestantje obsojujejo. Takega upora se nikoli ni nadejal; zdaj ne vé kaj začeti; nazaj iti, ga je sram, naprej dreti, mu ne diši; najrajši bi imel vojsko na zunanaj, da bi se med tem domači prepir pozabil. Kolikor je na Bismarku ležeče, želi

in išče vojske na vsak način; ako vendar le uživamo še mir, imamo se drugim državam zahvaliti, ki se modro ogibajo njegovih zanj. Ali kaj nam bo pomagala modrost različnih državnikov, ako Bog vojsko pripusti zavolj naših hudobij.

Tomaz.

Shod i zveza hrvaških pevskih društev v Sisku.

Preteklo jesen se je svečano posvetil najviši hram znanosti v Hrvatski — zagrebško vseučilišče, uže osem let deluje jugoslov. akademija prav uspešno na polji znanosti. Ali da se narodne moči vsestransko razvijajo, da se ne samo um naroda razsvetli, nego tudi srcé oplemeni, je treba umetnosti. Znanosti in umetnosti — so posestrime, ena drugo podpera, ena drugo dopolnjuje.

Zato je veledušni i duhoviti jugoslov. mecen škof Strossmayer, videč se svojim bistrim umom potrebe svojega naroda — svojo drago umetniško zbirko jugoslov. akademiji daroval i povrh tega še 40 tisoč gld. za sezidanje galerije slik (umetniškega doma) na oltar domovine položil. Drugi faktor narodnega napredka posebno pa glasbene umetnosti bode hrv. pevsko zveza. O Duhovem bode „Danica“ pevsko društvo v Sisku posvečenje svoje nove zastave slavila. O tej priložnosti se bode sešlo okoli 12 obstoječih hrv. pevskih društev v Sisku, kjer se bodo udeležila svečanosti in uredila pevsko zvezo. Obiskal bode svoje hrv. brate tudi Ljubljanski sokol „in corpore“. Kakor se iz vseh priprav da soditi,

LISTEK.

S Krasa, 4. maja. — („Ako ne prelijemo ravno svoje krvi za sveto reč, prelijajmo saj — malo črnila“. Alb. Stolz.) — Po Krasu, in menda tudi po Goriškem, je neka navada, da o velikonočnem času, ko ljudje pridejo v cerkev kakor dobri katoličani, k sv. spovedi in obhajilu, gredo okoli altarja, ter ga poljubijo. V mestu tega ni videti. Od kod je ta navada? V znameniti knjigi popisovanja Gorice barona Czörnig-a (Görz I. p. 414) nahajam, po svojem menenji, sled tega obhodenja ali obkolenja altarjevega. Premožniši gospodje, veliki posestniki, grofovje, so imeli tačas, ko je dežela spadala v dohovskem obziru pod oglejskega očaka, navado, za veliko noč oprostiti — za pokoro svojih grehov — enega ali več sužnjev hlapcev, ter jih izročiti v cerkveno lastnino. O takej priliki je prišel oprosteni v stolno cerkev v Ogleji, in en korar ga je peljal trikrat okoli altarja Matere Božje, ter ga potrdil slovesno kot cerkvenega slugo in svobodnega državljan po rimskem pravu.

Kedar se je to oprostenje pismeno vršilo, so položili dotični dokument na altar. Lep simboličen pomen je imelo to vpeljanje, da namreč — po spovedi — suženj je oprostjen suženstva telesnega i dušnega. Tak običaj nahajamo že pri starih poganskih Rimljanih. Po pričevanju Plutarhovem (quaest. rom. c. 102) je osmi dan po rojstvu deklice, ali deveti po rojstvu fantiča, vzela babica otroka v naročaj, ter ž njim tekla trikrat okoli ognjišča. Oni dan se je zval „dies lustricus“ — „čistilni dan“, torej kakor neki krst. Še je nekje po Krasu običaj, da se o „svečnici“ ljudje na domu „svečajo“: z blagoslovljeno vžgano svečico trikrat obkolijo glavo, trikrat život (okoli pasa), in trikrat noge, na čevljih naredè križ, a možki pri ušesa malo las zasmodijo. To je vse drugač, kakor tako zvani „sv. Blaža žegen“, ki se v cerkvi deli, in mora imeti svoj koren v kakej poganskej šegi. — Sv. pokora je po izreku sv. cerkvenih očetov (Sv. Bernarda) tudi krst, pri katerem se voda od znotrej jemlje, spokorne solze, kakor pri pravem krstu od zunaj blagoslovljena voda. Trikrat v podobi križa se voda vlije na glavico krščenca. To število tri se mnogokrat ponavlja pri svetih obredih bodisi krščanskih bodisi poganskih. Tudi

framasoni, dasiravno največi nasprotniki „ceremonij“, kakor pravijo krščanskim obredom, imajo v velikem čislju to število, da se celó pozdravljajo s besedami:

„Ter bibe vel ter trina, sic mystica lex est,
Vel ter bibendi, vel ter trina multiplicandi“
(Trikrat pij ali tri krat tri, to skriven zakon nam veli,

Ali trikrat piti ali trikrat tri množiti“).

Pa trikot Δ , je znamenje neke vrste framonov, kakor novih poganov, kajti starim je isto znamenje bilo znamenje njih božanstva. Neko „glasilo“ na Goriškem se je nekadno hudovalo na „mnoge zunanje ceremonije, nečimerne formalnosti, ki vse nameravajo ljudsko domišljijo uporabiti za sebične namene, ter mu vcepljati bojazen, strah, neskončno slepo spoštovanje itd. Vse te ceremonije in zunanosti so dobro preračunjene itd.“ („Soča“ št. 7. l. 1875).

Ker pa že od „ceremonij“ pišem, naj omenim še to o nekem krivem sporočilu o krstnih šegah, ki ga je priobčil marljivi dopisovalec „Soče“ g. Mozirski v podlistku „o vražah“. „Ako se krst dolgo odlaša, bo imel otrok lepe oči“; ta vera nij nikjer med vernimi Slovenci, nego k

bode svečanost velikanska, pravi narodni praznik. Na starem trgu v Sisku je napravljena arena, v kateri bode veliki koncert i ples, banket i skupščina vseh pevskih društev. Pri koncertu bode delovalo do 150 pevcev i glasbenici iz Zagreba, Karlovca i Siska. Program je sledeč: 15. maja ob 10¹/₂ zvečer svečani sprejem gostov na kolodvoru. 16. maja ob 5 zjutra budnica z glasbo i streljanje topov, ob 10 shod vseh društev na Starem trgu i odtod pot v cerkev k slovesni sv. maši. Po maši posvečenje zastave. Ob 8 zvečer velik koncert s plesom. 17. maja, ob 10. zjutraj I. Pevski shod, pri katerem se bode za definitivno zveza vseh pevskih društev uredila; ob 2 popoldne banket, 18. maja ob 5 budnica z glasbo in slovo od gostov na kolodvoru.

Skupščina pevskih društev bode izvolila odbor, kateri bode opravljal skupne zadeve sè stolico v Zagrebu. Poglavitna skrb odbora bode: zbirati izbirne hrvatske skladbe, katere bodo s pomočjo vseh društev izdajala i tako narodne pesni hitro i vsestransko širila. Bliža društva se bodo med seboj obiskovala i pomagala si posebno pri koncertih, pri narodnih slovesnostih pa se zberó vsa posamezna društva. Po določenih periodah se bodo sešla zvezana društva sedaj na tem, sedaj na drugem mestu, dogovarjati se o svojih stvareh i pri tej priložnosti tudi pevsko svečanost slaviti. Tako se bode, piše zadnji „Vienac“, raznesel na vse kraje hrv. narodni ponos, narodni čut, ljubezen do domovine i z vsem tem ukrepila edinstvo v narodu, kateri nam je brez take srčne zveze tako razdružen, kakor da en kraj drugemu nij soroden, nego neprijazen i zavirljiv tujec s tujimi svojimi čustvi, nazori običaji i na zadnje — interesi.

Tako bode ta zveza vzbujevala estetični čut i narodno samosvest, torej ima, ako se uresniči velik kulturni pomen za Hrvatsko.

Konečno vprašam, ali bi se pri nas ne mogla tako koristna zveza vseh pevskih društev

večim med novošegnimi pogani, katerim je vsako cerkveno opravilo deveta brigada. Ravno nasproti mislijo matere Slovenske, kajti še nekatere sesat ne dajo otroku, dokler nij krščeno. Pa še drugo o krstu je g. Mozirski slabo sporočal, ker pravi „ako se krstna voda v grm zlije, bo otrok lep“. To kaže debelo nevednost, ako ni morda hudobna zvičajnost. Krstna voda je v cerkvi, in duhoven, ki krščuje, krstne vode nikoli ven zlivati ne nese, a tudi se krstna voda ne da nijednemu, ker je pod ključem, dokler ne pride krščenec. Pač je druga stara navada bila, kakor piše Valvasor (Ehre des Hgth. Krain II. Bd. p. 282): „Pri Kranji in v okolici so imeli nekdanje kmetje to navado: Tretji dan po krstu so prišli skup botri ter so krščenega otroka okopali in oprali. Vodo, s katero so krščenca oprali, imenovano „krizma“ so izlili, ako je bila deklica pod višlo ali črešnjo, ako pa je bil fantič pod oreh v jamico, ter zakopali. Potem so odtrgali vejico od onega drevesa ter jo v sobi obrodnice gori pod strop vtaknili, govoreči: „Kadar bo otrok toliko dorastel, da doseže to vejo, naj sopet dobi bratca ali sestrico“. Pa, duhovni so proti tej vraži predkacimi dvajset leti toliko pridigali, da se je že vsa zatrla. Tako piše slavni zgodopisec kranjski, ki pri vseh vražah in praznih verah tedajnih časov je bil tak kristijan, da mu sedajni brezverski liberalci niso vredni spodvez od nog odvezati.

Skalovič.

za povzdigo glasbe i narodne edinstva i samosvesti urediti?

Dopisi.

V Solkanu 10. maja. — V soboto 8 t. m. ob 11¹/₂ je naznanjalo strelanje z možnarji Solkancem neko posebno slovesnost. Razkrili so namreč spominek rajncega g. Josipa Koller-ja, ustanovitelja ceste, ki pelje iz Solkana v Trnovski gojzd. C. k. gojzdni urad in posebno prijatelji vmrlega so si mnogo prizadevali, da bi omenjenemu gospodu postavili priméren spominek. In postavili so ga. Precej v začetku ceste v izdobljeni visoki skali tako imenovanega Huma stoji kamenita plošča, na kateri se čita zraven nemškega tudi ta-le slovenski napis:

„Mnogozaslužnemu c. k. gojzdnemu nadzorniku, Josipu Koller-ju, ustanovitelju te ceste 18⁵⁵/₆₀ v spomin — čestitelji.“

Skoro ves c. k. gojzdni vrad je bil pričujoč, in njemu na čelu c. k. višji nadzornik gojzdnarstva in dvorni svetovalec g. T. Ko se je spominek odkril, se je poslednji gospod v nemškem jeziku spominjal rajncega gosp. Koller-ja: omenil njegove zasluge in našteval razne ovire in zapreke, katere je imel premagati, da je to cesto izdelal.

Drugi gospod, sin rajncega, je — tudi v nemščini, visoko povzdigoval sedanje vstavovno ministerstvo in slednjič nazoče pozivljal zaklicati „živio“ našemu vstavovnemu gosp. finančnemu ministru in vstavovnemu ministru trgovstva in komunikacije.

Na zadnje pa se je obrnil g. D. v slovenskem govoru proti zbranemu ljudstvu in mu razložil važnost cest za napredek in omiko naroda. Zaradi tega končal je govornik, naj bode prerano umrlemu g. Koller-ju, kateremu je zmiraj srce le za blagostanje dežele naše bilo, kakor tudi vsej njegovej rodbini, večna hvala. Spomin njegov naj vedno med nami živi!

V Beču, 8. maja. — Starim pregreham sledé nove bolezni, pravi pregovor, kateri se žalibože v Beču strašansko uresničuje.

Pokojni „krach“ je sicer vničil ob enem mnogobrojne tukajšne firme, denaraželnih krvoločnih švindlerjev, alj vsekal je tudi globoko rano trgovstvu, ktera se ni še zacelila, marveč od dne do dne bolj nevarna postaja.

Obrtnija hira ne le v Beču, pa tudi v okolici in bati se je — da onemore.

Tovarne imajo malo naročil, in razpuščajo delalce, rokodelce je na stotine brez dela, in ž njimi njih družine. — Lakota sili te reveže, da svoje malo imetje v zastavnico nosijo in ko je pohištvo prodano, obleka pa zastavljena, hajdi krast!

Vsaki dan se sliši o tatvinah, ropih in umorih. Danes umorijo krčmarico in krčmarja, jutre zopet oča sebe in svoje otroke zaduši, med tem, ko tretji ravno čez most v Donavo skoči. Policija išče marljivo morivce po vseh kotih — alj najde jih redko, redno pa se jej posreči, da druge hudodelce iz ptujih dežel tukaj zasači, ktere menda prav posebno Beč mika. Bečane je prišnil strah in plašnost zaradi mnogih hudodelstev, ktera se tu godé.

Uboštvo je splošno. Marsikter „bankier faites“, kateri se je pred malo leti v sprelepi kočiji po naših ulicah vozil, hiti zdaj ko ura 11¹/₂ odbije v ljudsko kuhinjo, da si za 18 novčičev „dušo priveže“.

Krčmarji zapirajo svoje prostore, kajti, kdo si bode predragega vina privoščil, ako denara še za potrebni kruh nima?

Tudi gledišča so prazna, samo „slon“ v Karlovem gledišču še „vleče“. Vodja Jauner zvita buča, je razvidel, da so se Bečani, lepoznanstvenih predstav naveličali, pripravil si je živega slona, in nekoliko novih tricot, — in uže onemoglo gledišče, je vsaki večer prepolno. Jauner se smija v pest, in broji lepe novce, ktere mu slon služi.

Za prihod cesarjev se nekaj pripravljajo. Hočejo ga slovesno sprejeti. Strelci nameravajo dati „ein Festschiessen“, gotovo pa samo pri tem ne ostane.

Samo nova objava Palackija ustavoverne liste jako peče, kajti očita jim resnice, zbog kterih se ne upajo opravičevati, in le nekaj površnih fraz brez nog in glave v obrambo rabijo.

Tudi mladočehom „bere levite“ pa temeljite besede izurjenega, izvedenega, za blagor-domovja vnetega očeta Cehov, bodo menda mladim bob ob steno.

Po štirimesečnem preiskovalnem zaporu stala je v torek pred porotniki gledališčna pevka Bogdani, zatožena goljufije. Reva prišla je iz Pariza, ter padla kakor uže mnogo drugih nesrečnežev v neusmiljene roke oderuhov. Porotniki so jo spoznali nekrivo, oderuhi pa pobiti in podrti morajo še vse stroške trpeti.

Kjer uže v oderuhih govorim naj omenim da so tukajšnega oderuha vsih oderuhov žida Wilkenfels-a v Liverpoolu zasačili, ko je ravno hotel brez slovesa, in brez direktnega dovoljenja, tukajšne, želno ga iskajoče sodnije v Ameriko odriniti.

Ustavoverni listi veselja skakajo zaradi carjevega (caravega?) prihoda v Berlin. Celemu svetu dokazujejo prijateljsko zvezo med rusko in nemško. Dozdeva se mi, da se nemško francoske boji in zaradi tega naslombe na rusko potrebuje. Vederemo!

Ogled.

Avstrija. Deželni zbori bodo v kratkem sklenjeni, nekoliko od njih je že šlo na počitnice. V Kranjskem je bila huda borba zastran kmetijske šole na Dolenjskem, posebno pa zaradi interpellacije g. Rudéza in dr. glede nepostavnosti pri volitvi v kupčijsko zbornico. Kako veljavo ima vlada, ako na take pritožbe o goljufijah in sleparijah nič družega ne reče, kakor da na to interpellacijo ne odgovarja. — Cesar je še na potovanji, Kranjska ga v St. Petru pozdravi s posebno deputacijo, kadar se bo domu vračal. — Minister Banhans je dobil odpust, škoda, da že prej ni noga nesla! — V Gradcu so rovovileži pri miru, nekoliko delalcev je kaznovanih, enako tudi nekaj študentov, „tagespost“ je bila konfiscirana, Don Alfons pa ima na cesarjevo povelje častno stražo 20 mož, baron Kübeck, cesarjev namestnik, je bil obolel, (politična bolezen), in ne ve se, ako mu je že kaj odleglo.

Zunanje države. Rim. Sv. Oče so 12. aprila nastopili 84. leto svoje starosti, in 16. junija nastopijo 30. leto papeštva, 21. junija pa 30. leto kronanja. Sme se reči, da so sv. Oče čudež sedanjega stoletja. O h r a n i g a o G o s p o d ! o ž i v l j a j

in osreči ga na zemlji in ne daj ga v voljo njegovih sovražnikov, to je naše voščilo. — Ruski cesar pride v Berlin in govori se, da tudi naš cesar se snide z ruskim in pruskim zavoljo „večnega“ miru. Pruska vlada je prepovedala vse procesije. Na Francoskem zopet zboruje narodna skupščina, vlada tirja, da se nove volitve ne razpisujejo, dokler nova volilna postava ni gotova.

Razstava bratovščine vednega češčenja presv. R. T.

Od ponedeljka do četrtega je bilo v hiši grofinje M. Coronini, kot mnogozaslužene predsednice bratovščine, razstavljeno obilno prav čedno izdelanih cerkvenih oblačil, ktera so se darovala revnim ali manj premožnim cerkvam. Bratovščina, za našo nadškofijo toliko potrebna in koristna, vrlo napreduje. To spričuje vedno rastoče število novih udov pa tudi letošnji izdelki kažejo, da družba čvrsto dela. Izgotovila je 24 mašnih plaščev raznih barv, 4 pluviale, 9 vel, 1 banderce pred Najsvetejši, 5 plaščev za ciborij in obhajilne burse, 10 raznih štol, 4 pare altarnih blazin, 7 alb, 5 roketov in dva antependija. Vrh tega še veliko korporalov, pal, prticev, obrisalk, purifikatorij in kar sem spada.

Število udov je naraslo od 8. junija 1874. do sedaj za 468, številka v glavni knjigi je bila 8. jun. 3376, zdaj je 3844.

Dohodki so bili zdatni. Pri sklepu ob koncu leta 1874 je bilo v blagajnici 903 gld. 89 sold. Nekteri gospodje so še potem večji ali manjši zneske doposlali, ki se bodo prišteli računu za leto 1875, kolikor bodo letošnji veliki stroški dopustili.

Pri tej priliki še enkrat ponavljamo, kar smo po naših listih že objavili, da naj p. n. gospodje duhovni svoje prošnje vsaj do konca leta 1875 vodstvu pošljejo, ker na pozneje došle prošnje se ne bo (kakor se je zdaj zgodilo) nič več oziralo.

Ravno tako je tudi želeti, da bi v vsaki duhovniji v slovenskem in laškem oddelku naše nadškofije duhovni delali za razširjenje te bratovščine, posebno iz laškega oddelka bi jih bilo lahko več.

Letos se je obdarovalo 56 cerkev, nekatere so dobile tudi po več reči, to naj bo v spodbudo dušnim pastirjem in vernim, da nas podpirajo z zdatnimi doneski.

Razstavo so blagovolili obiskati naš prevzvišeni nadškof v pondelek popoldne in so grofinji Coronini izrekli svojo zadovoljnost. Zmed drugih obiskovalcev naj omenim, da je visokorodni knez Arenberg iz Belgije, ki zdaj v Gorici biva in je sam ud bratovščine v Belgiji, hvalil delovanje in izdelke naše družbe. Obiskalo je razstavo veliko duhovnov in tudi drugih ljudi,

Zraven daril, ktera so cerkvam namenjena, bili so tudi razstavljeni trije baldakini. Eden, naročen po g. vikarju A. Ukmarju pri Marija Celji, bil je posebno lep. Delala ga je gospa Niesner, ki je tudi več drugih reči že zgotovila za bratovščino.

Bog povrni vsem dobrotnikom, ki so z delom, z denarji in s priporočevanjem k razvitku bratovščine kaj pripomogli, stotero njih trud, ker le tem dobrotnikom se je zahvaliti, da je bilo mogoče obdarovati sledeče cerkve:

1. Doberdob 1 štolo, 1 antependij, 6

purif. 3 pale. 2. Čes-Soča 1 hum. 6 purif. 5 lavabo, 3 pale, 4 obrisavke. 3. Batuje 1 roket, 4 korpor. 8 purif., 5 lavabo, 3 pale, 2 prepassa. 4. Opačjeselo 1 velum. 5. Idrija-Bače 1 rud. m. pl. 1 štolo. 6. Fojana 1 zel. m. pl. 1 štolo, 4 korporale, 4 purif. 3 pale. 7. Bukovo 1 višnjev pluvial. 8. Sdraussina 1 bel m. pl., 5 lav., 3 pale. 9. Ruttars 1 albo, 2 hum., 4 korpor., 4 pale, 2 prepassa, 4 obrisavke. 10. Pečine 1 plašč za ciborij, 1 štolo. 11. Ravne 1 viš. m. pl. 12. S. Tomaž 1 plašč za ciborij, 3 pale, 4 korpor. 13. Šmarje 2 albi. 14. Zapotok 1 bel m. pl., 1 velum, 1 par alt. blazin, 1 albo, 3 korp., 4 lavabo, 4 pale, 2 obrisavke. 15. Stržišče 1 albo, 1 roket, 16. Lom 1 albo, 1 antip. 1 štolo, 1 hum., 4 pale. 17. Ravnica 1 burso s plaščem, 1 štolo. 18. Grado 1 par alt. blaz. 6 purif., 5 lav., 3 pale. 19. Libušina 1 bel m. pl., 1 albo. 20. Volče 1 banderce pred Najsv. 21. Logi 1 bel m. pl., 5 lav., 1 prepassa. 22. Romans 1 bel m. pl. 5 lav. 3 pale. 23. Vedrijan 1 zelen m. pl., 1 par alt. blazin. 24. Sv. Križ 1 višnjev, m. pl. 25. Bovec 1 plašč za ciborij, 1 buršo, 3 plaščem. 26. Pervačina 1 bel m. pl. (še v delu). 27. St. Maver 1 bel m. pl. 1 velum. 28. Dolenja 1 bel pluvial. 29. Mariano 6 purif., 5 lav., 2 obrisavke, 1 prepassa. 30. Avče 1 zelen m. pl., 4 purif. 31. Kožbana 1 zelen m. pl. 32. Podmelec 1 bel m. pl. 33. Pečine 1 par alt. blazin, 2 korp. 34. Štanjel 1 plašč za ciborij, 2 roketa. 35. Soča 1 bel m. pl. 36. Vojščiće 1 bel m. pl. 37. Tomin 1 črno štolo. 38. Gabrije 1 višnjev pluvial. 39. Kronberg 1 zelen m. pl. 40. Scodovacco 1 črn m. pl., 3 korpor. 41. Ajdovščina 1 velum. 1 ištolo. 42. Zg. Tribuša 1 bel m. pl. 2 korp. 43. Jagršče 1 črn m. pl. 44. Dornberg 1 štolo. 45. Otelca 1 štolo, 2 hum. 46. Srednje 2 korp. 5 lav., 4 pal. 47. Podsabotin 1 rud. m. pl. 48. Nemške Rovte 1 črn m. pl. 49. Kostanjevica 1 bel m. pl. 50. Banjšče 1 štolo, 1 roket. 51. Farra 1 bel pluvial. 52. Cerkev sv. Ignacija v Gorici 1 bel m. pl. (še v delu). 53. 4 mestne fare vsaka 1 velum za obhajila. 54. Immaculata obhajilni prt. 55. Škrbina 1 velum. 56. Vrtobja 1 plašč za ciborij.

**Češčen in hvaljen bodi Jezus
v najsvetejšem sakramentu.**
Vodstvo bratovščine.

Razne vesti.

— *Slobodni zidarji.* Dne 28. apr. je bil vstoljen princ Wales kot veliki mojster britanskih slobodnih zidarjev, katerih kladio ruši altarje in prestole. Angležki listi so o tej priložnosti prav mnogo o slobod. zidajih pisali in rekli da je v Londonu in v londonskih predmestih čez 200 lož, a po vsej Angležki čez 1500 lož z 170.000 udi. Na Škotskem je do 100.000, na Jrskem kakih 50.000 svob. zidarjev. Po vsej Britaniji jih je preko 300.000 a po evropskem kontinentu 600.000.

— *Novo izdanje I. II. i III. knjige* „serbskih narodnih pesni“ katere je zbral i izdal Vuk Stef. Karadžič. S tem dajem na znanje, da je II knjiga, soderžavajoča junaške pesmi najstarih časov, vže izšla i da jo sedaj razšpoiljam. Za one čitatelje, kateri niso navajeni cirilici dodat je na čelu knjige vzporedni pregled alfabetični ne samo z latinico nego, tudi z

vsemi jeziki evropskimi. Naznanjam tudi, da je obrok prenumeracije na vse tri knjige teh pesni podaljšan do 1. avgusta t. l. tako, da si vsak še do tega obroka more pripraviti II knjigo po prenumerantski ceni 2 gld. (ali poštno plača sam) i prenumerirati se na I i III knjigo, obe skup za 3 gld., a posebe za 2 gld. avstr. v Na Dunaji 20. aprila 1875.

Ana udova Vuka Stef. Karadžiča
Landstrasse, Marokkanergasse
N.o 3 in Wien.

Nij nam treba priporočati bogate sbirke serbskega nar. pesništva, katero si vsak za 5 gld. prisvoji, nego omenimo samo to, da se divni serbski Muzi vsa naobražena Evropa čudi, i da so serbske narodne pesni skoro v vse evropske jezike prestavljene.

— *Komunisti* hočejo osrečiti svet s tem, da zemljšča, hiše, blago, denar i. d. med vse ljudi v enake dele razdelijo. Komu bi tista sreča cvela, spoznamo iz naslednjega dvogovora. — Učenec: Gospod, vedno mi govorite, da smo enaki, in da je treba premoženje deliti. Denimo, da je svet res razdeljen, in da jaz moj del varujem, vi vaš pa zapravite. „Kaj potem?“ — Mojster: „Potem bomo vunovič delili.“

— *Županom izgled.* Pretekli dne je sprišlo 11 junakov iz zapora, ktere je bil goriški mestni magistrat zaprl na 8 dni, ker so v nedeljo po noči po mestu krulili in se spakovali. Tudi na deželi bi bilo to zdravilo večkrat potrebno.

— *Protestantski pastor Chr. Gottl. Wilke* piše v svoji knjigi „Das Votum itd.“ na str. 109 katoličanom tako-le: „Ostanite pri tem, kar imate, to je dobro; to se je potrdilo ne samo včeraj in danes, ampak skoz dolga stoletja. Zunan vere na Kristusa je samo dvom in negotovost. Dvomljivec je pa kakor morski val, kterege veter goni. Za to, kar vam jemljejo, vam ponujajo odškodnino (surrogate). Odškodnina ni nikoli to, kar ima nadomestiti. V kerščanski veri ni premenjevanja. Ona ostane, kar je. Le zmota in laž mislita na premenjevanje. — Slišali ste, kaj nekteri ljudje mislijo o veri in pobožnosti; ali se hočete teh žalostnih mnenj držati? ali hočete grozdje trgati s trnja, fige z osata? Ostanite v vašem nogradu! Naj le se zaničuje in zasramuje vaša cerkev in duhovstvo; tudi Kristusa so sovražili in zasmehovali njegovi nasprotniki. Visoko se povzdigne glavar vaše cerkve čez enako osodo. Bog mu daj tam na trdnem Petrovem stolu moč in krepost in za vse zaničevanje, ktero prestaja, jasen večer njegovega življenja.“

— *V Celovcu* je 9. maja po celej Sloveniji sloveči pridigar, oče slovenskih ljudskih misijonov, prečastiti gospod Janez Valjavec S. J. od mrtuda zadet nagloma zamrl. Od 1. majnika je bival v Celovcu; mil. knezoškof so ga bili povabili, da bi vodil skoz celi mesec šmarnice pri sv. Duhu. Na vidcu popolnoma zdrav je krepkega glasu. Drugi dan ob osmih pa je bil namenjen nadaljevati ob enem misijon za Slovence v celovski okolici. Cerkev je bila vsa polna; celo iz daljnih krajev so bili privreli ljudje poslušat priljubljnega oznanovalca Božje besede — a mesto z lece, pridigoval jim je naj resnejšo pridigo z mrtvaškega odra.

— *Ultra-narodnjak.* — Bivši naš urednik g. A. V. Toman je dobil pretečen teden od tukajšne sodnije pisanje, v kterem so razlogi in

tožba Leban contra Loik-Glas zabilježena. Ako se pomisli, da je tožnik g. Leban slovenska stranka, zatoženec g. Loik enako slovenska stranka, „Glas“ slovensk list, izdelovalec tožbe g. dr. Jakopič, predsednik slovenskega društva za brambo narodnih pravic, ako se vse to pomisli, je naraven sklep, da mora tožba pisana biti v — italijanskem jeziku. Kako se vjema ta faktum z naslednjimi besedami („S.“ 6. maja v dop. iz G.): „Cloveka prav strese, ko vidi nabita v slovenskih vaseh italijanska oznanila. Za Boga, kak namen pa ima oznanilo; gotovo ta, da ga ljudstvo čita in razumi; kako pa ga bode razumelo, če nij sestavljeno v njegovem jeziku. — Čudimo se le županom, da takih oklicev ne pošiljajo nazaj s protestom, saj ni treba na pomoč klicati še postave ne, ampak samo nepokvarjeno naravno pamet . . . —“

— † P. Ulrich Greiner. — 7. t. m. dopoldne ob 10. uri je umrl v Gradcu g. oče Ulrich Greiner, cisterc. reda iz Rein-a, prednik društva za cerkveno umetnost in izdajatelj lista „Kirchenschmuck“, še le 44 let star. Le kake 3 ali 4 tedne je bolehal. Vsaki teden eno uro je bogoslovcem predaval cerkveno umetnijo že kake 3 ali 4 leta. Že zdaj se je vidil lep sad tega društva, posebno po zadnji razstavi, malo pred letošnjo veliko nočjo. Zadnji čas je bil prefekt Rein-skih klerikov, ki v Gradcu bogoslovske šole obiskujejo. R. I. P.

Domače stvari.

(K preskušnjam za ljudske učitelje) je prišlo 16 Slovencev, od katerih so 3 samo iz družih jezikov (ne materinščine) dopolnili.

Med izpitom je eden odstopil. Od ostalih je vdobilo spričevalo III. vrste 10, in dva IV. vrste. Od petih italjanov je vdobil 1 spričevalo I. vrste, 1 III. vrste, in 3 pa IV. vrste. Zdaj delajo učiteljice, 3 slovenke in 4 italjanke.

(Mertvaški list.) G. prof. Povšetu je za angino umrl sin Ernest, prejeli smo ta-le mrtv. list: Ginjenega in bridko žalujočega srca naznanjamo podpisani vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno novico, da je naš iskreno ljubljene sinček, oziroma brat in vnuk,

ERNEST POVŠE.

po sicer kratki pa grozoviti bolezni 10. zjutrej ob 2¼ uri, 23¼ leta star sladko v Gospodu zaspal. V Gorici 10. maja 1875.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Anton Božič, dosedanji farni oskrbnik v Reifenbergu je prestavljen za vikarja v Bate.

(Vojaški novinci.) Ta teden je naša Gorica prav živa. V hiši okrajnega glavarja na Travniku nabirajo namreč nove vojake in kakor je že navada, so mladenči dovolj glasni, kajti z vinom si menijo strah pred belo sukno pregnati. Kadar ga ima pa slovensk mladenec kupico preveč, rad zapoje. To pa nam daja povod k tej opazki, ker ne sliši se ne ena slovenska pesem peta po kakem (če tudi slabem) slovenskem napevu, ampak pojo je po italijanski navadi. To gotovo ni nikako petje; ali bi pa vendar ne bilo mogoče po deželi italijanske arije odpraviti in z domačimi krasnimi nadomestiti? Morda bi gg. učitelji, k tej zboljšavi kaj pripomoči zamogli, upamo, da hočejo.

(P. n. gospodom), ki prejmejo dari od bratovščine vednega češčnja, se daja na znanje, da je vsa oprava blagoslovljena po v. č. g. mons. Tuni-u. Tiste gospode pa, ki imajo kaj doplačati, prav vljudno prosimo, naj prej ko mogoče denar pošljejo, da zamoremo račun skleniti in tudi svoje dolžnosti opraviti.

Umrl v Gorici od 30. aprila do 13. maja.

Cej Marjeta 30 l. mrzlica. — Filetti Alojzija 6 l. vnetje v možganih. — Batistella Leonard 48 l. mrzlica. — Boleslav Francinsky 20 l. jetika. — Travan Jakob 70 l. pluč. vnetje. — Kristjančič Jožefa 34 l. jetika. — Šober Ana 9 m. božjast. — Butinaschi Jožef 4 ½ l. voda v glavi. — Zenkovič Magdalena 5 l. angina. — Merkule Marija in Antonija, dvojčki, 5 dni, slabost. — Lašič Janez 2 l. osepnice. — Pincherle Alice judinja 2 l. angina. — Jaske Janez 73 l. starost. — Köck Ana 80 l. plučno vnetje. — Pavletič Katra 67 l. pluč. oslabiljenje. — Zej Jožef 5 dni, slabost. — Nemeč Marija 54 l. jetika. — Matija Suligoj 30 l. plućnica. — France Vinci 66 l. — Antonia Grubišič 5 ½ l. angina. — Friderik Audlovič 41 l. — Amelja Ortali 6 m. vnetje v črev. — Ernest Povše 2 l. 6 m. angina. — Jakob Marinič 70 l. plučno vnetje. — Janez Kobal, 46 l. plučno vnetje. — Peter Cescutti, 64 l. hiba na srcu. — Jakob Travain 67 l. starost. — Marija Weissgärber 5 l. 6 m. angina. — Lucija Gergolet 75 l. hiba na srcu. — Anton Kumar 1 l. 6 m. croup.

Borsni kurzi na Dunaji 14. maja.

Enotni drž dolg v papirju	69	80
” ” ” v srebru	74	35
Drž posojilo leta 1860	111	10
Akcije narodne banke	963	—
Kreditne akcije	232	50
London	111	60
Napoleon d' oro	8	91
Cekini	—	—
Adžijo srebra	102	80

MOLITVE

za sveto leto 1875 s kratkim podukom

je naslov knjižici, ki je prišla v Mailingovi tiskarnici na svetlo in velja:

1 iztis	4	solde
10 iztisov	30	soldov
50 ”	1 gl.	25 ”
100 ”	2 ”	— ”

Četrta natis.

Pozor zidarski mojstri!

Mojstri, ki želijo prevzeti popraviljanje zvonika in farovža v Kostanjevici na Krasu, naj se v kratkem pri tukajšnjem občinskem zastopništvu oglasijo.

Kostanjevica 4. maja 1875.

Obč. zastop
v Kostanjevici.

Pravi WILHELMOV

antiartritični antirevmatični

čaj za čiščenje krvi.

(Čisti krv zoper protin in revmatizem)

je kot

pomladansko zdravljenje

edino gotovo zdravilno krv čisteče sredstvo,

Vsled Nj. Vel. Najvišega povelja zoper penarenje zavarovano. Dunaj 28. marca 1871.

ker je od prvih medicinskih avtoritet Evrope

S privoljenjem c. k. dvorne pisarne vsled sklepa na Dunaji 7. dec. 1858.

bilo z najboljim uspehom upotrebljavano.

Ta čaj čisti celi organizem; preišče, kakor nobeno drugo sredstvo, dele celega truplja in odvrne iz njega po notranjem upotrebljevanju vse nečiste za bolezen nabrane reči; tudi je učinek gotovo ustrajajoč.

Temeljito ozdravljenje protina, revmatizma, otročjih žil in zastaranih trdovratnih bolezni, vedno gnoječih se ran, kakor vseh spušajev pri spolnih boleznih in po koži, mazolov po telesu ali po licu, lišajev, sifilitičnih ran.

Posebno ugoden vspeh je imel ta čaj pri zaognjenosti jeter in vranice, enako pri zlati žili, zlatenici, silnem bolenju po čutnicah, kitah in udih, potem pri tišanju v želodcu, vetrovih, zaporu, vodnih nadlogah, močenju, moškem oslabiljenju, toku pri ženah itd.

Bolezni, kakor bramorji, žlezni otok, ozdravijo naglo in temeljito, ako se pije čaj neprenehljivo, kajti on je hladeče sredstvo, ki raztopi in žene scavnico Celi kup spričeval, pripoznavalnih in pohvalnih pisem, ki se tirjane zastoj dopčiljajo, spričuje resničnost zgorej navedenih razlogov.

V dokaz rečenega navedemo tukaj vrsto pripoznavalnih pisem:

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u. V Zagorji 5. aprila 1873.

Vljudno Vas prosim, da mi pošljete še dva zavitka uže enkrat poslanega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi po pošti s povzetjem prej ko mogoče. Ob enem Vam izrekujem najtoplejšo zahvalo, ker uže prvi zavitek je zdatno pomagal moji ženi, ki je uže leta in leta imela revmatizem in jo je zapiralo. Upam, da bo popolnem ozdravila, ker, akoravno sem uže vsakovrstne zdravila rabil, vendar po nobenem se ni tako dober uspeh pokazal, kakor po Vašem čaji. Se spoštovanjem

Ernest Zeynard, uradnik.

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchenu, Neutra 23. aprila 1873.

Uže več let trpela sem strašno. Revmatizem sem imela tako kude, da sem dobila rane na nogah, iz katerih mi je teklo. Tisučno hvalo pravemu Wilhelmovemu čaju za čiščenje krvi, kterega ste mi poslali 2. nov. 1872. Dva zavitka sta mi bolečine umirila in me popolnoma ozdravila, kar po nobeni drugi poti doseči nisem mogla, za kar se še enkrat srčno zahvaljujem. Jaz sem Wilhelmov antiartritičen antirevmatičen čaj za čiščenje krvi tudi drugim bolnikom kot naj boljši čaj priporočila. Večno Vam hvaležna

Alojzija Döller.

Gospodu Franku Wilhelmu, lekarju v Neunkirchenu.

S pravim Wilhelmovim čajem za čiščenje krvi ozdravil sem prav dobro gospo grofinjo Paracin, ki je v zvezi z našim dvorom in jako priljubljena.

Ta gospa, ki je imela prej revmatizem v nogi, ne čuti tako pogostoma tega nadlegovanja in kadar pride, mi več močno. Ker se gospa po mojem nasvetu zdržuje vina, upam, da bo po daljši rabi tega izvrstnega Wilhelmovega čaja za čiščenje krvi popolnoma nadloge rešena. Prepričan o izvrstnosti njegovi, bom Wilhelmov čaj povsod priporočal.

D. r. Van Kloger.

Svari se pred ponarejanjem in sleparstvom!

Pri kupovanju naj p. n. občinstvo natanko pazi na mojo postavno zavarovalno marko in firmo, kar je na vsakem zavitku na zunanji strani razvidno, da se s ponarejanjem ne daja zaslepiti.

Pravi Viljelm-ov protiartritičen, protirevmatičen čaj za čiščenje krvi dobiva se le iz prve mednarodne tovarne protiartritičnega, protirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchen-u pri Dunaju, ali v mojih po časopisih naznanjenih zalogah.

En zavitek v 8 oddelkov razdeljen, po zdravniškem naukazu pripravljen, z navodom, kako se rabi v raznih jezikih, velja 1 gld., kolek in pošiljatev 10 sold.

Da ima p. n. občinstvo večo priložnost pravi Viljelm-ov protiartritični in protirevmatični čaj za čiščenje krvi kupovati, naznani se, da se dobiva v Gorici v lekarnici A. Franzoni-ta, v Trstu pri Serravallo-u.